

Izpred sodišča.

Smrtna obsodba.

Zagreb, 13. septembra. Zagrebško divizijsko sodišče je obsodilo domobranskega infanterista Franja Široko-Mlinarja na smrt na vešalih. Obsojeni je kot rekonvalescent pobegnil iz bolnišnice in se podal v domačo vas, kjer je oropal neko služkinjo in izvršil več tatvin.

Zaradi navijanja cen.

Ptuj, 13. septembra. Pred tukajšno okrajno sodnijo (sodnik dr. Pollan) vršila se je obravnava zoper voditelja firme Oskar Moses na Bregu pri Ptuj, Frančiško Moses, ki je zaradi navijanja cen že predkaznovana. Tožena je bila, da je navijala cene pri prodaji krompirja in zelja, katerega je hotela potem seveda proč pošiljati. Za krompir, ki bi ga lahko dobila po 11 kron, je ponudila 50 vinarjev več. Zelje pa je celo kupila po 26 vinarjev za eno glavo. Razprava je zopet podala dokaz, da so prekupčevalci glavni krivci obstoječe druginje. Iz konkurence žene drug drugemu cene navzgor, ubogi konzument pa mora potem na ta brezvestni način zvišane cene plačevati. Obtožena Frančiška Moses bila je na 500 kron denarne globe obsojena.

Smrtna obsodba v Trientu.

Trient, 15. septembra. List "Tiroler Stimmen" poroča: Dne 6. t. m. bil je v "Tiefen Graben" za kastelom neki vojak, ki je izvršil teži vojaški zločin, prekadosno ustreljen. Od izbruha vojne v poletju 1914 je to prva smrtna obsodba, ki se je v Trientu izvršila.

Bolni napljinč

Sanatorij Afleniz

Hofacker 1630 - Stajersko. Prospekt

Poduk o važnejših nadomestilih krme v vojnem l. 1915.

Ako bi nastopilo v posameznih krajih pomanjkanje krme, se lahko porablja eno ali drugo sledeče omenjenih "vojnih krmil" bodisi kot nadomestna krma, bodisi kot pridatke krme.

Kot «vojna krmila» pridejo v poštev:

- a) sadovi bukve (bukovice, žir), sadovi divjega kostanja (kostanj) in hrasti (želod);
- b) nabiranje sadov in žetje listja je seveda potreba. Za nabiranje sadov in žetje listja je seveda potreba privoljenja gozdnih posestnikov, ki si ga je poprej pridobiti.

Povprečna kemična sestavina teh nadomestnih krmilnih snovi in nekaterih podobnih udomačenih krmil, ki se naj tukaj primerjajo:

	Voda	Survov. proteini	Mast	Dvatisrajstne izvlečki snovi	Survov. vlakno	Pepel	Enote krmilne vrednosti
v 100 delih							
Sadovi:							
Bukvice	13	13	27	25	18	4	105
Divji kostanji	8	8	6	70	6	2	98
želod	15	7	5	64	6	3	88
Rženi otrobi	13	15	4	58	7	5	96
Listje:							
Jelša	15	16	5	49	12	3	91
Lipa	12	16	3	45	13	11	83
Topol	15	11	5	43	20	6	75
Brest	12	16	3	49	9	11	87
Lešnik	12	14	3	54	10	7	88
Jesen	12	10	2	59	9	8	83
Dobro seno s travnika	15	12	3	40	23	7	70
Srednje dobro seno s travnika	14	9	3	43	25	6	67

Z ozirom na različnost prebavljivosti se lahko reče, da imajo bukovice, divji kostanji in želod približno isto vrednost kakor travniško (pokošeno) seno. Glede dobave, ravnanja in uporabe posameznih vojnih krmil se priporoča paziti na sledeče točke.

Bukovice.

Nabiranje: Najvažnejša izmed vseh načinov uporabe je paša svinj v gozdovih. Kjer to ni mogoče, je nabirati bukovice kolikor mogoče pri vsaj zdrobilo. Shranjevanje: Dobro na zraku posušeno blago se mora večkrat obračati; umetno sušenje varuje najzanesljiveje pred pokvaro.

Priljubljenost: Bukovice se naj olupijo pred krmljenjem na tečaju za lupljenje ali vsaj zdrobijo in pred pokrmjenjem skuhamo. Voda, na kateri je vrelo, je odliči.

Krmljenje: Svinjam se pokrmi kuhanih bukovic eno kilo za glavo na dan. Ovce in koze jih večinoma ne živajo. Goyeda, ki se pitajo, in molzne krave lahko dobijo, kadar so se navadile, včasih vedno večje množine. Konjev se z bukovicami ne sme krmiti. Perutnina in domači zajci jemljejo to krmo voljno.

Pripomba: Plesnjiva semena se morajo pred krmljenjem skuhati.

Divji kostanji.

Pobiranje: Otepsti je treba samo zrel sad (ne pa nezrelega, kar se čestokrat zgodi!).

Shranjevanje: Dobro na zraku posušene kostanje, ne v predebelih plasteh razgrujene, večkrat obračati. Se boljše je sušenje v peči ali na sušilnicah.

Priljubljenost: Zdrobljeno; za mlado in molzno živino je treba kostanje, ki se ji polagajo, odvzeti grenkobo. Grenkoba se odvzame na ta način, da se debelo zdrobljeni kostanji 2- do 3 dni namakajo in da se voda ponovno spremeni ali s pohanjem. Voda se mora odliči.

Krmljenje: Svinjam 1 kilogram za glavo na dan; ovcam in kozam se pokrmojo, potem ko se jim je odvzela grenkoba: pol kilograma debelo zdrobljenih. Pitovnim govedom: do 10 kilogramov stolčenih ali debelo zdrobljenih. Molzni živini: do 5 kilogramov po odvzeti grenkobi. Konjem: do 3 kilograma. Perutnini: debelo zdrobljeni in po odvzetju grenkobe.

Pripomba: Plesnjivi kostanji se morajo pred pokrmjenjem skuhati, vodo je odliči.

Želodi.

Nabiranje: Paša svinj se najbolj izplača; sicer se pa pobirajo ob suhih dneh.

Shranjevanje: Na zraku ali vspešneje v peči ali v kaki drugi za to pripravi napravi; močno posušena semena se morajo na suhem in zračnem prostoru razgrniti.

Priljubljenost: Posušene želode je olupiti. Najbolje se pred pokrmjenjem debelo zdrobijo in dva do tri dni in v večkrat menjani vodi namočijo ali enkrat prekuhajo; v obeh slučajih je vodo odliči. (Namen postopanja je odvzeti grenkobe in odstranitev delov, ki povzročajo zapiranje.)

Pokrmljenje: Za svinje pol do ene kile za glavo na dan. Ovce in koze: Pol kilograma. Goveja živina: 1 kilogram. Konji: 1 kilogram. Gosi, race, kokoši in domači zajci ljubijo posušene želode.

Pripomba: Plesnjivi, pokvarjeni želod se mora skubati, ako se ga hoče pokrmiti; vodo je odliči.

Krmilno listje.

Nabiranje: Nabira se na ta način, da se odrežejo mladike ter morda slabše veje, ako mogoče, proti večeru. Listje se suši najgostveje s tem, da se postavi, zvezano v šope na kraj, ki je varen pred dežjem. Shranjuje se na zračnih in suhih prostorih.

Krmljenje: Listje dreves žrejo mnogo živali prav rade, najraje koze in ovce. Pri molzni živini je treba paziti, kadar se krmi listje, ker isto vpliva na dobroto mleka.

Pripomba: Bukovo in hrastno listje pri živini ni priljubljeno. Skorja akacije velja pri konjih kot škodljiva za zdrave. Tudi listje omele se lahko krmi brez vsakih pomislekov.

Pridelujte zgodnjo čebulo! V svežem spominu vsake gospodinjice so izredno visoke cene, ki jih je morala plačevati v mescih maju in juniju za v kuhinjo neobhodno potrebno čebulo. Nezasišano zviševanje čebulovih cen ima deloma večina svoj vzrok v tem, da je bil v zadnjem poletju mesec juli izredno deževen toda malo tople, tako da čebula ni mogla prav dozoreti in je iste po zimi zelo mnogo segnilo.

Poleg tega se je tudi vsled vojne mnogo manj čebule dovažalo iz Egipta in Italije, kakor v drugih letih.

Da v prihodnjem letu ne nastane stiska zaradi čebule in da bomo tudi v tem oziru samostojnejši in neodvisnejši od inozemstva, bi se naj pečal z nasajevanjem čebule vsak vrtni posestnik, kar se v vrtilih in zemljiščih, ki imajo topeljšo lego in nepretežko zemljo, lahko izvrši brez težav.

Za ta namen je najbolj pripravna srebreno zlata pomladanska čebula. Vsaka prodajalna semen lahko oddaja ali najhitreje preskrbuje to seme.

Posejati se mora kakor hitro mogoče, najkasneje do konca avgusta na solčni setveni gredi na prostem. Proti sredi oktobra se sadi na mestu samem. Na 120 cm široko gredo se nasadi 6 vrst v presledku 10-15 cm.

Važno je, da poženejo rastline korenine še pred nastopom hudega mraza, sicer se posuši čez zimo pred mnogo samosevki. Čebule ostanje zunaj brez odeje, one pod snegom ne zaginjejo, proti hudim zimam brez snega se lahko zavaruje s setev z jelkinimi in smrekovimi vejami. V spomladi se zemlja zrahlja in pognoji s čisto gnojnic. Iz ugodnih leg se že dobi proti koncu maja prve uporabne čebule, ki so zaradi svoje nežnosti in svežosti več vredne kakor stare čebule preteklega leta.

Koncem junija se lahko zgodnje čebule z gred spravijo in se lahko grede nasadijo z drugačno zelenjavo.

General Kusmanek, ki je bil po zavzetju Przemysla od Rusov poslan najprve v Kijev, potem pa v Moskvo, nahaja se zdaj v nekem malem mestu ob Kaspiškem morju.

Z dežja pod kap. Iz vojnega tiskovnega stana prihaja: Poročila iz Srice pripovedujejo, da je mnogo avstrijskih iredentovcev, ki so zaradi vojne pobegnili v Italijo in ki imajo predstava, že zopet Italiji pokazalo hrbte. Preselili so se v Srice, ker so jih v Italiji silili, naj se vtopijo v armado. Ti junaki so torej prišli z Italija pod kap.

Zaplema premoženja. V soboto je uradni list priobčil razglas c. kr. deželnega kot kazenskega sodišča v Gradcu, da je v zmislu § 2. list. zak. št. 156, zaplenjeno premoženje ljubljanskih trgovcev Franca Petriča in Alojzija Rasbergerja, ki sta osumljena vohunstva po § 321. voj. kaz. zakona. S tem sta Franc Petrič in Alojzij Rasberger izgubila za čas zaplembe pravico, razpolagati s svojim premoženjem med živimi. Zaplema je zaukazana, da se zagotovi potrebna odškodnina državi.

Gradnja ceste Pilštanj-Grobelno. Mariborski listi poročajo: Dolgo časa se je odlašalo z gradnjo krajnje ceste, ki bi vezala trga Kozje in Pilštanj preko Prevorja z Grobelnim. Sedaj se je začelo izdelati zato prepotrebno cesto. Inženirji so zadnje tedne pridno na delu. Za težka dela pri gradnji ceste se bodo uporabili ruski vojni vjetniki. Gradbeno vodstvo se bo nastanilo v Lesičnem pri Pilštanju.

Italija! Sedanji laški ministrski predsednik Salandra je o neki priliki naglašal italijansko kulturo 5000 let, obenem pa ironiziral nemško kulturo, ki šele 2000 let obstoji. Bukareški list "Zina" pripominja: V Siciliji se nahaja mesto Taormina — raj Italije. Glavna ulica tega mesta kaže ravno največje čistosti, a stranske ulice so naravnost zabarikadirane z nesnago. In to je Italija! V Evropi se nahaja dežela, v kateri ljudstvo žuga zdravnikom, da jih pobije, ko jih hočejo rešiti epidemije, kjer se zdravstvene vedre morajo izvajati z oboroženo silo, kjer raznoverje naravnost despotična vlada. Ta dežela je Italija! Je neka dežela v Evropi, ki je leta 1911 štela okoli 36 milijonov prebivalcev in je bilo od teh 29 milijonov v starosti nad 6 let. Od teh jih je znalo le 18 milijonov čitati in pisati a ostali — 37 procentov — so bili popolni analfabeti. V Siciliji sloni kultura na 88% analfabetov. Je dežela, v kateri obstoje poleg narodne vlade tudi tajne družbe, ki se imenujejo "Mafia", "Camora", "Teppa" itd. Te družbe stoje v zvezi z vsemi občinskimi upravami ter onemogočajo vse vladne reforme. Če so oblasti začele preganjati kakega teh "malviventov", potem pošilja krajni sodnik stvar v bližnje mesto, kjer naj razpravljajo o njej. — Je dežela, kjer vlada odkrita korupcija na taki stopinji, da je bil za časa škandala "Banco Romano" naslov "commendatore" v označenje sramote; dežela, v kateri se sklicuje ves parlament radi enega nepodpisanega pisma, v kateri zapišejo ministri radi navadne goljufije, pa se ti potem vračajo v parlament; v kateri kak pesnik špekulira s svojimi literarnimi uspehi, kakor se dela to v trgovini, ki ga narod sovraži radi njegove moralne pokvarjenosti, ki mora bežati čez mejo, a se potem vrača kot Titej, ne slep in garjev, marveč pokonci, ponosno, kot oseba, ki je prožeta najplemenitejših čustev! To je Italija!

Solstvo na Poljskem. Nemško vrhovno poveljništvo je izdalo naredbo, da spada vse solstvo v onem poljskem ozemlju, ki je zasedeno od nemških čet, pod upravo nemške civilne oblasti. V nemških in judovskih šolah je naučni jezik nemški, v poljskih pa poljski. Ruščina je v šolah prepovedana.

V Kranju na Gorenjskem veljajo sledeče najvišje cene: jajca 10 v, mleko 20 v, puter 3 K 40 v, maslo 3 K 80 v, čebula 64 v, krompir 8 v. Oj ti srečni Kranj!

Za ranjene in bolnike. Vojaška oblast nanašanja, da je odslej nemogoče, ugoditi prošnjam, da bi se ranjeni ali bolani vojaki predstavili iz kake daljne v domačo bolnišnico, ker ni mogoče za enega poedinega moža pripraviti vse potrebno za vožnjo po dolgi železniški progi.

nišo pro-

seib-po tem na